

verschijnt maandelijks
jaargang 65
juli-augustus 1963 — 7-8

maandschrift voor

bijenteelt

orgaan van de vereniging tot bevordering der bijenteelt in nederland

AANBEVOLEN ADRESSSEN

IMKERSARTIKELEN

Wij leveren alles wat u nodig hebt. Prijscourant gratis op aanvraag. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

HONING EN WAS

Verkoop uw klanten geen neen als u uitverkocht bent. Vraag ons even prijsopgaaf. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

BUITENLEVEN

VAKANTIEHUISJES, GARAGES, SCHUREN, vanaf f 341,00—f 275,00. Vraagt folder, of stort resp. f 3,50, f 3,—, f 2,50 voor bouwplaten + tekeningen voor aanvraag, om een indruk te krijgen. Girorekening 672439. „DIHAMA” Hardinxveld.

BOEKEN EN BLADEN

HET GROTE BIJENBOEK door R. P. Groenveld kost f 13,90. Wij hebben het in voorraad. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

Abonneer u op „BIJENNIEUWS”, orgaan van de afd. Bunnik-Houten en de STICHTSE KONINGINNETEELTCLUB f 2,50 p.j. Verschijnt maandelijks. Postgiro 193060. Gratis proefnummers.

Programma voor bijenvakantie in Engeland

Donderdag 25 juli :

Inschepen op boot in Hoek van Holland. Vertrek 23.50 uur. 1e Klas hut gereserveerd.

Vrijdag 26 juli :

Aankomst Harwich (Parkestone Quay) om 6.45 uur. Ontschepen, douanecontrole. Trein naar Londen. Gereserveerde plaatsen. (Restaurant-rijtuig aanwezig, maar ontbijt niet inbegrepen). Aankomst Liverpool Street Station, Londen 9.40 uur. De reisleader ontvangt gezelschap en brengt hen naar hotel in Londen. Lunch in hotel. Na de middag bezoek aan twee bijenstanden nabij Londen. Terug naar hotel voor diner. 's Avonds vrij. Nachtlogies in Londen.

Zaterdag 27 juli :

9 Uur vertrek naar Ruxley bijenstand. Dit is het hoofdkwartier van de Sidcup Branch van de Kent'sche bijenhouders vereniging. Officiële ontvangst, koffie, rondleiding langs de bijenstand. Vertrek naar het Kent Farm Institute, officiële ontvangst en lunch. Na de lunch deelname aan een bijeenkomst van ongeveer 100 Engelse bijenhouders met demonstratie, o.a. de nieuwe Smith-kast enz. Terug naar hotel voor diner. 's Avonds vrij. Nachtlogies in Londen.

Zondag 28 juli :

Voor de middag bezichtiging van bezienswaar-

digheden in Londen o.a. Picadilly, Buckingham Palace, Trafalgar Square, the Hall, Westminster Abbey, Houses of Parliament enz. Lunch in het hotel. Na de middag naar Windsor met bezoek aan Windsor Castle, terug naar Londen via Eton. Diner in het hotel. 's Avonds vrij. Nachtlogies in Londen.

Maandag 29 juli :

9 Uur vertrek naar Rothamstead Research Station met bezoek aan de bijenstand. Lunch en vervolgens bezoek aan de bekende bijenstanden en bedrijf van de Fa. E. H. Taylor Ltd. Terug naar Londen en vertrek met de boot-trein om 20 uur Liverpool Street Station. Gereserveerde plaatsen in de trein. (Restaurant-rijtuig aanwezig, maaltijd niet inbegrepen). In Harwich inschepen op de boot naar Hoek van Holland, die om 22 uur vertrekt. 1e Klas hut gereserveerd aan boord.

Dinsdag 30 juli :

Aankomst Hoek van Holland 5.45 uur. Inbegrepen zijn: 1e klas overtocht per boot en 2e klas trein. 1e Klas hut en 2e klas zitplaatsen gereserveerd. Hotelaccommodatie en maaltijden (ontbijt-lunch-diner) (maar geen maaltijden in trein of boot). Luxe Touring Car in Engeland. Een ervaren reisleader begeleidt het gezelschap vanaf de aankomst op 25 juli tot het vertrek uit Londen op 29 juli. Prijs per persoon alles inbegrepen voor een gezelschap van 25 personen 33.000 ponden. Opgaven voor deelname spoedig aan: Rijksbijenteeltconsulent, Bredaseweg 304 te Tilburg.

Verkrijgbaar :

- Statuten, huishoudelijk reglement en uniform afdelingsreglement, franco per stuk 25 cent
- Groot vel kunstdrukpapier met foto's betreffende het leven der bijen, met beschrijving, franco per stuk 50 cent
- Index Maandschrift 1898—1949 zo lang de voorraad strekt, per stuk franco f 4,—
- Dr. H. W. de Boer: „De samenstelling en de eigenschappen van in Nederland gewonnen honing” (overdruk), 28 blz., per stuk franco f 1,—
- Prof. Dr. J. de Wilde: „Veredeling van de Honingbij met behulp van kunstmatige inseminatie” (overdruk) 16 blz. geïll. per stuk franco f 1,—
- Donateurskaarten voor afdelingen, per stuk 5 cent
- Circulaire aan gemeentebesturen enz. inzake de aanplant van honing- en stuifmeelgevend gewassen gratis
- Proefnummers Maandschrift verzenden wij gaarne aan adressen van belangstellenden, die u ons opgeeft gratis
- Vooruitbetaling op giro 846801 van de Vereniging.

ZO MAAKT U GELD VOOR UW HONING

- 1 Zend een klein monstertje aan Bijenstand de Koershof, Diepenveen. Voor iedere monsterverzending sturen wij U een gratis bijenspeeldje.
 - 2 Schrijf ons, hoeveel U ongeveer hebt.
 - 3 Vermeld Uw vraagprijs per kilo
 - 4 Vermeld zo mogelijk Uw telefoonnummer of het dichtstbijzijnde nummer waar wij U kunnen bellen.
- Snelle betaling per boerenleenbank, bank of giro.
Ledige emballage beschikbaar.

BIJENSTAND DE KOERSHOF, Diepenveen giro 856505, Bank Vermeer Deventer, tel. 06709-337.

Laatste bericht over de imkersdag op de Grebbeberg en op de Rijn op zaterdag 7 september

PROGRAMMA

09.00-10.30 uur: Aankomst der deelnemers

Tegen afgifte van een bon van uw deelnemerskaart hebt u vrije toegang tot Ouwehands Dierenpark op de Grebbeberg bij Rhenen. In het park-restaurant kunt u na aankomst tegen afgifte van een bon alvast een kopje koffie gaan gebruiken. Bent u vroeg dan kunt u alvast wat in het park gaan rondkijken, maar u mag ook het park verlaten, b.v. als u een bezoek wilt brengen aan de militaire begraafplaats, gelegen op korte afstand van het dierenpark.

10.30 uur: Opening van de imkersdag

Een van de medewerkers vertelt over het park en zijn levende have.

Deze beide evenementen vinden plaats in het park-restaurant, dat geheel achter in het park gelegen is. Daarna hebt u tot 13.00 uur tijd om het park, het uitgebreide terrarium en het zee- en zoetwateraquarium te bekijken. Wilt u niets overslaan, volg dan de genummerde blauwe pijlen. U komt dan het gehele park door en er is niets wat aan uw aandacht ontsnapt. U hebt bovendien gelegenheid om allerlei belangwekkende zaken op bijengebied te bekijken, die in het park zullen worden opgesteld. Er zullen o.a. Carnica-volken zijn, die u vrij mag openen.

13.00 uur: Gezamenlijke maaltijd in het park-restaurant

Dit wordt een echt goed en gezellig etentje, bestaande uit huzarensla, diverse luxe broodjes, wit-, bruin- en roggebrood, beleg: ham, rosbief, worst, vis, kaas, jam enz. met koffie, thee of melk naar uw eigen keuze.

Na de maaltijd kunt u uw speurtocht door het park voortzetten en Joepi, de mantelbaviaan, Cora de panter, Pinky de wolfshond, Flip, een van de pelikanen en Plato, de wijze chimpansee en vele andere gaan begroeten als u dat nog niet deed.

14.30 uur: Vertrek naar de aanlegsteiger van de boot in Rhenen

Uw autobus of auto staat op het grote parkeerterrein in het park. Om half drie stappen wij in en rijden door Rhenen, met zijn prachtige Cuneratoren, naar de gereedliggende boten.

15.00 uur: Afvaart der boten

Terwijl u vanaf uw zitplaats het heerlijke landschap, links van de prachtige Veluwezoom met zijn heuvels en rechts de Betuwe aan u ziet voorbijglijden wordt u tegen afgifte van een bon thee geserveerd. Aan boord zijn er echter ook buffetten waar u andere zaken kunt gaan genieten.

17.00 uur: Aankomst in Arnhem

Als wij te Arnhem aan de steiger meren, zal de voorzitter via de luidsprekers van de „Jacqueline” zijn slotwoord spreken.

Uw bus, die u in Rhenen aan de steiger afleverde, is inmiddels aan de Rijnkade aangekomen om u weer naar huis te brengen. Kwam u per spoor dan kunt u van de Rijnkade in een paar minuten het station bereiken. Naast het station is het autobusstation. De lijnen 50 en 60 van de N.B.M. onderhouden een kwartierdienst naar Ouwehands Dierenpark. Wie met een personenauto kwam kan op deze wijze gemakkelijk en zonder lang te wachten zijn auto weer bereiken. (Wij veronderstellen dat de autobezitters hun wagen in het park laten staan en dat zij voor het tochtje van een paar minuten naar de aanlegsteiger wel een plaatsje vinden in een der bussen).

VERDERE GEGEVENS

Deelnameprijs: f 7,50 per persoon.

Giro: 846801 ten name van Bijenhuis, Wageningen.

Inschrijven en gireren vóór: 10 augustus.

Correspondentie over de Imkersdag: Bijenhuis, Wageningen.

Laatste bericht over de

NATIONALE HONINGTENTONSTELLING TE LEEUWARDEN

16 tot en met 20 september

De inzendingen moeten **tussen 1 en 10 september** franco worden gezonden aan:
Bureau Rijkslandbouwconsulent — Van Swietenstraat 2 — Leeuwarden.
Het inleggeld moet **vóór 1 september** worden overgeschreven op postrekening
840701 ten name van Boerenleenbank Leeuwarden ten gunste van Bijenvereniging
Leeuwarden.

Verdere bijzonderheden vindt u in het vorige Groentje op blz. 88 en 89.

Nu er door velen van fruit en koolzaad honing (en door velen zelfs zeer veel honing) gewonnen is, verwachten wij dat zéér veel imkers mededingen naar de prijzen. Laten wij van deze tentoonstelling een **nationale** manifestatie maken voor ons **nationale** produkt, dat hier door **honderdduizenden** paren ogen zal worden bekeken!

uit de jaagkieps

Bijenteelt in Tsjecho-Slowakije

In augustus a.s. zal te Praag het XIXe Internationale Congres worden gehouden. In Beeworld 1963-I vinden wij een artikel over de bijenteelt in dit land van de hand van Dr. Eva Crane, die in 1960 het land bezocht. Algemeen wordt in de landen achter het IJzeren Gordijn door de regeringen veel aandacht aan de bijenteelt geschonken en dit is ook in Tsjecho-Sl. het geval; hier staat de bijenteelt reeds eeuwen in hoog aanzien. De vereniging van imkers, die te Praag haar zetel heeft, telt 100.000 leden; slechts een klein aantal bijenhouders is niet aangesloten. Het land telt een miljoen bijenvolken: d.i. 80 op elke duizend inwoners en 7 volken op elke km² (voor Engeland zijn deze getallen 7 resp. 1.4). Tachtig procent van de volken zijn in privébezit, de rest in dat van collectieve boerderijen.

Een beroeps-staatsbijenhouder beheert van 80 tot 100 volken, volgens begrippen van bijenhouders in andere landen is dat erg weinig, maar gelijk aan dat in Rusland.

Veel volken worden in vrijstaande kasten gehouden, vooral in de socialistische sector, maar de traditionele stand is een bijen-paviljoen, dat weer verschillend is van die welke in Duitsland en Oostenrijk worden gevonden; zij zijn kleurrijker, de kasten zijn in verschillende kleuren geverfd. De gebouwen zijn groter en kunnen 2 tot 3 etages hoog zijn en elke etage heeft meer rijen kasten. Het onderwijs in bijenteelt is zeer uitgebreid en men krijgt de indruk, dat er geen volwassen inwoner is, die niet te eniger tijd een cursus of instructie in bijenteelt gevolgd heeft.

In Slowakije is 'n Staats-bijengift-Instituut. Om het vergif te winnen krijgen de bijen bij het verlaten van hun kast, een lichte elektrische schok met het gevolg dat zij in een rubber plaat, die zo dun is dat zij hun angel kunnen terugtrekken, steken. Het vergif wordt zo, zonder veel nadeel voor de bijen, aan de onderkant van de

plaat verzameld en verder behandeld in een staatsfabriek van geneesmiddelen.

Een nuttig contact wordt onderhouden met andere takken van de landbouw. Op een staatsbijenstand in een bos gelegen, was een driehoekig geel geschilderde bank aangebracht enige meters voor het front van de kasten. Deze moest dienen als een waarschuwingssignaal zichtbaar vanuit de lucht, voor piloten, die met hun vliegtuigen de bomen moesten bespuigen. Zij wisten dan dat er een bijenstand aanwezig was en dat zij dit gedeelte moesten vermijden om schade aan de bijen te voorkomen.

De honingafzet is door een staats-organisatie afdoende geregeld, waarbij de prijs hoog gehouden wordt als een subsidie aan de bijenteelt, dit met het oog op de voordelen van bestuiving.

Hoeveel volken kan één man beheren?

Dit aantal hangt af van meerdere factoren, die voor elk land verschillend zijn. In de beroeps-bijenteelt voor honingproductie overheerst één eis al de andere: de toepassing van mechanisatie in de behandeling der kasten en bij het slingeren van de honing. Zonder enige mechanische hulp kan een imker niet meer dan 100 volken beheren.

Met elektrische slingers en een bescheiden hulpmiddel om kasten te vervoeren kan één man in Engeland 200 à 250 volken behandelen. In Australië, waar over grote afstanden met bijen gereisd wordt, kan dit aantal met een mobiele slinger-uitrusting tot 300 en meer oplopen en in Californië, waar de mechanisatie het verst is, rekent men, dat één man 1.000 volken kan behandelen. (Beeworld '62-III).

De nog niet zo ver zijnde mechanisatie in de bijenteelt in de landen in Oost-Europa is de oorzaak, dat men hier minder bijenvolken per man kan beheren.

Imkeren in de V.S. gemakkelijk

Het imkeren in ons land stelt

aan de bijenhouder grotere eisen dan aan imkers in de VS. De oorzaak is in de eerste plaats het klimaat en dan de drachtplanten.

Hiervan een paar voorbeelden: In 1955 begon een man in Lexington-Kentucky bijen te houden door de aanschaffing van een „package” (naakt volk) van 3 pound en in 1956 waren hiervoor al nodig 2 broedkamers en 9 honingkamers. De stand werd uitgebreid door zwermen en aankoop en van de opbrengst in 1961 kon de imker met zijn vrouw een week met vakantie naar New-York (Gleanings '63-1). Een monteur kreeg op zijn 65e jaar zin om bijen te gaan houden door een bezoek dat hij bracht aan zijn schoonzoon, die bijen hield. Na 9 jaar heeft hij samen met zijn zoon 2800 volken; vader en zoon doen het meeste werk zelf. (Am. Beejournal 1963-1).

De strijd tegen de Nosema

Nosema is de bijenziekte die op het ogenblik wel het meest in de belangstelling staat.

Voor al na de strenge winter zijn er ook in ons land heel wat slachtoffers gevallen. In verschillende landen heeft men geneesmiddelen toegepast; uit vakbladen de volgende mededelingen:

Zwitserland. In dit land heeft men een Nosema-hulpkas. In 1962, een jaar waarin men niet van een ziekte-jaar kan spreken, werd in 25 gevallen een schadevergoeding gegeven.

Om het middel „Apimycin” te proberen werden aan 27 imkers, die er belang in stelden, 654 porties gratis verstrekt. Dit was wel een ernstige belasting voor de kas, maar deze uitgave is zeker verantwoord. Volgens ingekomen rapporten was de uitwerking van 0 tot 100 pct. Veelal werd een stimulatie van broedaanzet en uitvliegen vastgesteld.

Reeds te zeer verzwakte volken konden niet meer gered worden. In 1963 zal het middel tegen betaling geleverd worden en wel een verpakking van 10 porties tegen Zw. Fr 20.-. Men hoopt zo de schade door Nose-

ma te verminderen (Schw. Bzt 1963-4).

Ook in Canada heeft men last van de Nosema, in het Canadian Beejournal 1963-2 staan twee artikelen van een ziektecomité voor de V.S. en Canada, waarin richtlijnen en aanbevelingen worden gegeven voor de bestrijding van de Nosema in 1963.

Meer dan 100 stoffen zijn als geneesmiddel geprobeerd. Fumugillin (in de handel als Fumidil B) is tot heden het enige doeltreffende middel. Het wordt toegediend in suikerstroop. Ook in de Engelse pers wordt Fumidil B aangeboden. Volgens het Rothamstead Experimental Station heeft men per volk 175 mg. nodig. Deze dosis wordt aangeboden voor 6 shilling. Ook in Duitsland wordt Fumidil B gebruikt, verder Nosemack van de firma Mack te Illertissen. Dit zijn tabletten. 15 stuks genoeg voor 5 volken kosten DM 3.50, bij 90 stuks DM 19.-

Verder levert deze firma Nosemacksuiker, die bij droge suikervoeding, aan de suiker wordt toegevoegd. (In Rusland zoekt men naar goedkopere bestrijdingsmiddelen). In sommige Duitse deelstaten (o.a. Hessen en Rheinland-Pfalz) zijn de imkers verplicht aangifte te doen als zij Nosema bij hun volken hebben geconstateerd. In Hessen vindt men dit geen goede maatregel. Geeft men de zieke volken aan dan worden nog betrekkelijk sterke volken ook afgemaakt, volken, die met geneesmiddelen misschien nog te redden waren geweest. Of men geeft te laat kennis en dan krijgt de imker geen vergoeding, met alle gevolgen van dien. Men is er daarom op uit, de Nosema uit de bijenziektewet te schrappen (Die Biene (1963-4).

Nieuw soort kunstraat

Volgens een advertentie in het welbekende firma Dadant and Sons is er een nieuw soort kunstraat in de handel: „Duragile” genaamd. Deze kunstraat is met plastic versterkt en zou lange tijd meegaan. De vellen zijn te gebruiken in alle soorten ramen, draden is overbodig. Er worden geen prijzen genoemd. (A.B.J. 1963-2).

Nieuw Engels voedingsmiddel

Een Engelse firma brengt, volgens een folder die aan Britse vakbladen is toegevoegd „Beevite” in de handel. Dit is een

suikerpreparaat in blokvorm bestemd voor bijenvoer.

De samenstelling is: dextrose 39.6 pct., levulose 39.2 pct. sucrose 1.5 pct., andere organische stoffen 2 pct. en minerale stoffen 0.4 pct. De blokken bevatten verder 17.3 pct. water, dat is gemiddeld evenveel als in honing. Voor dit preparaat wordt alleen rietsuiker gebruikt en het wordt geleverd in blokken van 7 pound. Deze worden direct op de ramen gelegd, zodat voedertoestellen overbodig zijn. Volgens de folder heeft het preparaat vele voordelen.

Kranten-kolder

In de vorige Jaagkieps heb ik u enige getallen genoemd over het aantal eitjes dat een koningin kan leggen. In een dorpskrant vond ik een artikel in de rubriek „Speurtocht in de Natuur” dat o.a. over onze bijen ging. Het was een nogal fantastisch artikel; één der onder-titels luidde: Een koningin legt 1.000.000 eieren per seizoen en hierover lezen wij dan in het artikel: Twee eieren per minuut. Als de koningin haar eieren gaat leggen — en dat is reeds 2 dagen na haar huwelijk — omringen de werksters haar met veel extra zorgen. In een „grote kamer”, afgesloten van de overige cellen, wordt zij voortdurend gevoed met de beste van de aangevoerde honing. Zij behoeft niet meer uit te vliegen, alles wordt haar gebracht en voorgekauwd. Het resultaat is verrassend: elke minuut legt zij twee eieren, dat wil zeggen dagelijks een groter gewicht dan haar eigen lichaam en in totaal... een miljoen. En dat doet zij drie, vier, soms vijf seizoenen. (Als

een koningin 2 eitjes per minuut zou leggen zou zij nog 347 dagen nodig hebben om tot een miljoen eitjes te komen; zij heeft daarvoor wel een lang en zwaar seizoen nodig).

Uit de Drentsche Volksalmanak 1835

July-Hooimaand.

In goede jaren zwermen de bijen nog in deze maand; in middelmatige jaren houdt het reeds in het begin van deze maand op, doch in goede jaren kan men ook alleen tot den 10 July grote zwermen bekomen; na dezen tijd moeten hoofd- en nazwermen met elkander vereenigd worden. In het algemeen zorgen men, dat in het midden van deze maand, noch onder de oude korven, noch onder de zwermen een korf zij, aan welken het aan volk ontbreekt; want een goed bijenhoudster moet altijd zorgen, dat zijne korven wel bevolkt zijn, omdat de volkrijkste korven in evenredigheid der minder bevolkten, minder voedsel behoeven en in het algemeen noch voor roovers, noch voor ziekten zoo zeer zullen behoeven te vreezen.

Bij het plaatje

Ons plaatje is ditmaal overgenomen uit La Gazette Apicole (1963-4), die het weer ontleende aan Die Welt; het onderschrift luidde „Op zoek naar honing”. Het lijkt net alsof er uit de mijter een speerpunt op de zoekende Sovjet-peurder gericht is. Om ernstige moeilijkheden te voorkomen, dit is niet het geval, het is een stukje van de rechtervoorpoot van de bij.

Jekave

DE HEIDE

Voor onze algemene vergadering heeft Dr. A. D. Voûte, directeur van het Instituut voor Toegepast Biologisch Onderzoek in de Natuur (ITBON) een buitengewoon belangwekkende voordracht gehouden over de heide. Zijn voordracht deed de levensgemeenschap van de heide en de wijze waarop de mens daarin heeft ingegrepen voor ons leven en wij geven dan ook gaarne voor onze lezers de inhoud van die voordracht kort weer.

De problemen van de heide zijn niet uitsluitend de problemen van de imkers. Ook tal van anderen hebben er belangstelling voor. Tegenwoordig hebben namelijk tal van in het wild levende dieren last van de slechte toestand, waarin de heide verkeert.

De korhoenders bijvoorbeeld verdwijnen omdat de heide niet meer voor ze deugt. Korhoenders hebben jonge hei nodig om voedsel te zoeken, lage hei om zich in te dekken en hoge hei om in te nestelen. Doordat deze combinatie van jonge, lage en hoge hei tegenwoordig ontbreekt, gaat de korhoenderstand achteruit. Op een heideveld waar wij de juiste combinatie kunstmatig hadden hersteld, breidde het aantal korhoenders zich snel uit.

Herten op de vrije wildbaan eten heide. Ze lusten ook wel ander voedsel, maar daar kunnen we ze niet op loslaten: boombast en koren.

Nu is het zo, dat de heide in ons land alleen nog bestaat dank zij het ingrijpen van de mens. Als de mens niet ingegrepen had, zouden onze heidevelden al lang zijn veranderd in bossen. En waar bossen door toedoen van de mens verdwenen, kreeg de heide weer een kans.

Eigenlijk is de mens zeer onvoorzichtige met de heide omgesprongen. Lange tijd bestond dat ingrijpen in de levensgemeenschap van de heide uit het houden van schapen en het steken van plaggen. Op de afgeplagde heide ontwikkelde zich weer jonge hei voor de schapen (en de herten). Maar op deze wijze beroofden onze voorouders de heide van alle humus en er ontstonden grote zandverstuivingen.

Honderd jaar geleden kon dan ook dominee Heldring nog in een zandstorm verdwalen en moest er een hulpexpeditie uittrekken om hem op te sporen. Onze voorouders gingen dus zeer ondoelmatig met de heide om.

De grote schaapskudden zijn verdwenen en het plaggensteken vindt bijna niet meer plaats. Wij doen niets meer aan de heide. De heideplanten worden groot en ze gaan dood. En waar de heide sterft verschijnt eerst slecht gras en daarna bos.

Waarom doen we niets meer aan de heide? Omdat we er geen economisch belang meer bij hebben.

Als we de oude heide afbranden kan er wel weer jonge hei voor in de plaats komen, maar dat afbranden moet dan kort na de winter gebeuren, als de grond vochtig is en als door de hitte van het vuur ook niet de wortels van de planten worden gedood. Maar we hebben onze meeste heidebranden in de zomer! Dan gaan de wortels van de heideplanten dood en voor het verkrijgen van nieuwe heide zijn we aangewezen op opslag uit zaad.

Het heidehaantje, dat de imkers zo goed kennen, komt vrijwel alleen voor op oude heide. De larven van dit kevertje voeden zich met het „loof” van heideplanten. Daardoor krijgt de heide de bekende roest bruine kleur. De larven overwinteren in de grond en ze veranderen in het voorjaar in kevertjes, die opnieuw eitjes leggen. En zo gaat dat voort. Als we vragen naar de oorzaak van het massale optreden van het heidehaantje moet het antwoord dus luiden: zij krijgen een kans doordat wij de heide ver-

waarlozen. Als de larven van het heidehaantje de planten kaalvreten gaan die planten dood. En afbranden helpt dan niet meer. De laatste winter kwam daar nog bij, dat de heide die niet door sneeuw bedekt was schade heeft geleden door de felle vorst.

Als we vragen wat de remedie is moet het antwoord luiden: ieder jaar een stuk heide afbranden op het juiste tijdstip, waardoor de hei van jaar tot jaar verjongd wordt. Maar: afbranden is duur. De noodzakelijke verzorging van de heide stuit af op de hoge kosten en op het geringe belang, dat wij erbij hebben.

Het is alle imkers wel bekend, dat de dracht goed is als de bij lange tijd op een heidebloempje verblijft en dan van daar, zonder op te vliegen, overloopt op het naaste bloempje. Duurt het bloembezoek kort en vliegt de bij dikwijls op, dan wijst dat op een slechte dracht. Bij de onderzoeken, die wij verrichten, is nu gebleken dat men een vrij scherpe scheidinglijn kan trekken tussen heide die goed en heide die slecht honingt.

Deze lijn loopt ieder jaar weer anders. Daarbij is het merkwaardig, dat goede heide, d.w.z. heideplanten die in goede conditie verkeren, soms goed honingt maar soms ook slecht.

Wij denken dat het goed of slecht honingen van de heide afhankelijk is van kleine klimaatverschillen. Wij hebben de invloed van ons onbelangrijk lijkende klimaatverschillen ook waargenomen bij b.v. de rupsen van de bastaardsatijnvlinder.

Wij zijn nog niet zover, dat wij de scheidinglijn tussen de heide die belooft goed te honingen en de heide die slecht zal honingen te voorspellen, maar wij achten het mogelijk om in de toekomst, als we hier iets meer van weten, de imkers al van tevoren te kunnen mededelen waar de heide een goede dracht belooft en waar niet.

Geslaagd

Voor het op 13 juni te Wageningen afgenomen examen Praktisch Imker slaagden:

Mevrouw J. Radsma;

de heer H. G. H. Spiele en

de heer J. van Wijngaarden,

allen te Enschede.

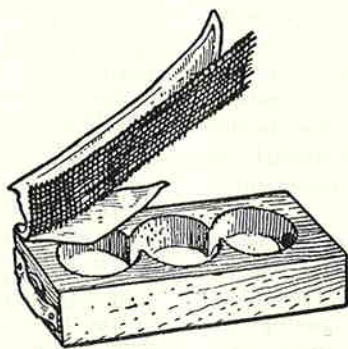
Wij wensen de geslaagden van harte geluk.

Het Amerikaanse verzend- en invoerkooitje

Nu de koninginneteelt in ons land een steeds grotere vlucht neemt, worden er ook steeds meer koninginnen verzonden en ingevoerd. Het lijkt ons daarom nuttig om iets over het verzend- en invoerkooitje te schrijven.

Het kooitje bestaat uit een houten blokje, waarin drie gaten zijn geboord. Aan de onderkant is er nog net een dunne bodem overgebleven. De gaten staan met elkaar in verbinding, zoals op de afbeelding duidelijk te zien is. Een van de gaten wordt gevuld met honingsuikerdeeg.

In de andere twee komen de koningin en haar verzorgsters. Het geheel is bedekt met een dun gaasje.

raten of kunstraat en het voer niet vergeten. (U hebt dus een „vlieger” gemaakt. Op de oude plek staat de „aanvlieger” met de oude moer. Op de nieuwe plek staat de moerloze „afvlieger”.) U legt nu het verzendkooitje met de nieuwe moer zó op de ramen van de moerloze afvlieger, dat de bijen van het volk door het gaas van het kooitje in contact kunnen komen met hun nieuwe koningin en haar gevolg. (Dus niet het kooitje met de koningin eenzaam en alleen hoog boven in de kast en het volk ergens diep beneden!)

Wat gebeurt er nu ?

De koningin met haar gevolg zit nog steeds opgesloten. Aan de ene kant zit het kurkje in het loopgat. Aan de andere kant zitten een boorgat en het uitloopgat vol suikerdeeg. Aan de buitenkant is dat uitloopgat meestal nog versperd met een viltig cartonnetje. De bijen van het volk knagen nu eerst dat cartonnetje door. Dat duurt twee of drie dagen. Vervolgens eten de bijen het uitloopgat en het holletje leeg. Dat duurt ongeveer één dag. Dan hebben zij automatisch de moer bevrijd. Laat het volk nu minstens een week (als u het kunt uithouden tien dagen) met rust. Elke storing in deze tijd kan tot gevolg hebben, dat de bijen de koningin als „vreemd” ervaren en haar inballen.

Slotopmerkingen

1. Inplaats van het cartonnetje voor het uitloopgat vindt u soms een geperforeerd metalen plaatje of een kurkje. Dat kunnen de bijen niet doorknagen. Verwijder het dus nadat het kooitje twee of drie dagen op het volk gelegen heeft.

2. Iedere afwijking van de hierboven gegeven richtlijnen vergroot uw risico.
3. Op de beschreven wijze kunt u uw waardevolle koningin invoeren in een sterk volk, dat de beste waarborg biedt voor een goede overwintering.
4. Het Bijenhuis heeft de beschreven kooitjes in voorraad. Tegen een kleine prijsverhoging ontvangt u ze gereed voor het gebruik, dus gevuld met honingsuikerdeeg (vervaardigd van inlandse honing, buitenlandse bevat dikwijls sporen van „bijenpest”!) en met opgespijkerd gaasje.

Verband tussen Sterfte en dekplank ?

Eind februari, toen het nog flink vroom, keek ik eens door de vliegspleet in een kast en ik ontdekte dat die totaal verstopt was door dode bijen. Bij nader onderzoek bleek, dat het hele volk dood was. Ik heb de kast toen geopend om te zien wat de oorzaak kon zijn en ontdekte, dat alles verijsd was. Alle raten, de dekplank, de wanden waren met rijp bedekt. De oorzaak hiervan is de dekplank. Door het werken met was en propolis „vernissen” de bijen om zo te zeggen het celotex. Dit wordt een ondoorlaatbare zoldering. Het vocht, dat de bijen uitwasemen, wordt rijp en ijs. Een mijner volken was afgedekt met een onderwetse turfmoedekplank en dit volk had geen grote sterfte.

Verder is het van het grootste belang, dat wij de braamraat van de bovenlatten afkrabben, de bijen kunnen er anders moeilijk boven over. Het is dus in het vervolg noodzakelijk, dat wij beter ventileerbare dekplanken gebruiken, want als in de winter het vocht niet weg kan moeten de bijen in de zomer toch ook last van vocht hebben; vooral bij het indikken van de honing. Oude stukkentapijt enz. zijn wel goed, maar zodra zij te veel propolis en was opgenomen hebben degenen ze niet meer.

Dit is een dure les geweest en wellicht draagt deze opmerking bij tot een betere inwintering in de toekomst.

BLARICUM,

J. URIOT.

Het vullen

Vul één holletje met suikerdeeg. Zorg dat ook het uitloopgatje vol suikerdeeg komt.

Doe het gaas op het kooitje. Neem de te verzenden koningin bij de vleugels en loods haar het inloopgatje binnen. Neem een stuk of zes bijen uit hetzelfde volk(je) waaruit de koningin kwam en vat die ook aan de vleugels aan, dan steken ze u niet. Loods ook die door het inloopgatje naar binnen. Neem hiervoor bij voorkeur bijen, die bezig zijn zich vol honing te zuigen. Sluit nu het inloopgatje met het bijbehorende kurkje af. Koningin en bijen kunnen zich nu voeden met het suikerdeeg.

De verzending

Wikkel het kooitje in een stukje golfcarton en doe daar een paar elastiekjes om. Door de ribbels van het golfcarton kan lucht toetreden. Steek het geheel in een **stevige** enveloppe en verzend het op de wijze die u wenst.

Na aankomst

Haast u zich niet bij het invoeren. Het komt op een halve dag niet aan. Begin met uit het volk, waarin u de nieuwe koningin wilt invoeren, de oude koningin te zoeken.

Hang haar, met het raam waarop u haar aantreft, even in een andere kast. Breng de oude, nu moerloze, kast naar een andere plek. Op de oude plek zet u de kast met het raam waarop de koningin zit. Aanvullen met uitgebouwde

Bijenmonument Renkum verdwenen

Drie, tot dusverre onbekend gebleven, personen hebben in de middag van 18 juni het bijenmonument ontvreemd, dat sinds vorig jaar het Dorpsplein te Renkum sierde. Alles gebeurde op klaarlichte dag. De omstanders dachten dat het monument een onderhoudsbeurt zou krijgen in verband met het bijenevenement op 22 en 24 juni.

Reeds een uur later stelde de politie echter alles in het werk om deze brutale diefstal tot een oplossing te brengen en de volgende dag al verschenen er overal in de omgeving aanplakbiljetten waarin een beloning werd uitgelooft voor hem, die aanwijzingen kon geven die leidden tot opsporing van het verdwenen monument.

Op de dag vóór het bijenevenement werd het monument teruggevonden. Voorafgegaan door een muziekkorps uit de Betuwe en de Boerenkapel uit Renkum werd het monument op een boerenwagen Renkum weer binnengevoerd.

HONING GEVRAAGD

Brieven met monster aan

BIJENHUIS - WAGENINGEN

Telefoon 0 8370 - 2863 - Giro 823276

Spuitschade

Zowel op het koolzaad als op het fruit is er ook dit jaar weer hier en daar spuitschade geweest.

Fruit

Meestal is niet de fruitteler, die de bijen huurt, de schuldige. Om ook de andere fruittelers tot voorzichtigheid te manen stelde ons hoofdbestuur een van verre zichtbaar biljet beschikbaar, dat op hekken en telefoonpalen kan worden geprikt. In Noordholland is er een druk gebruik van gemaakt. In de Betuwe niet. Waarom niet? Als wij zelf niet actief zijn, kunnen we dan verwachten dat anderen het wel zijn? Voor de radio is herhaaldelijk op het gevaar gewezen. Op verzoek van het hoofdbestuur heeft de redactie van „De Fruitteelt” in de gevaarlijke periode in haar blad de hieronder afgedrukte „gevaartekens” opgenomen, waarvoor onze zeer hartelijke dank.

Spuit uw vrienden niet dood!

Spuit niet met giftige middelen tijdens de bloei!

Geef de bijen drinkgelegenheid vlak vóór de korf of kast.

Bijen zijn onmisbaar voor de bestuiving.

De suikersituatie

Een jaar geleden had Nederland nog een suikeroverschot. Dat moest worden uitgevoerd. Het bracht op de wereldmarkt nauwelijks 30 cent per kg. op. Een deel van deze goedkope suiker is toen naar de boeren en de imkers gegaan.

Inmiddels is ons bietenareaal ingekrompen. Dit jaar moet ons land waarschijnlijk ongeveer 150 miljoen kg. suiker invoeren om de binnenlandse behoefte te dekken. Die ingevoerde suiker moet nu duur worden betaald, want de prijs van suiker op de wereldmarkt is inmiddels gestegen van nog geen 30 cent per kg. tot boven de gulden per kg.

Door deze catastrofale wending in onze suikervoorziening is, naar wij verwachten, een abrupt einde gekomen aan de verstrekking van goedkope suiker aan boeren en imkers. De suiker voor bijenvoeding, die wij vrij van accijns krijgen, ligt op dit ogenblik ver beneden de wereldmarktprijs van suiker. Zelfs op de consumptiesuiker, die moeder de vrouw in de winkel koopt, zal de regering (dat is de belastingbetaler) een slordige 50 miljoen gulden moeten toelagen.

Koolzaad

In de Flevopolder dit jaar géén schade. De directie onze hartelijke dank voor de welwillendheid waarmee zij ons een gebied ter beschikking stelde waarop zo nodig met het ongevaarlijke thiodaan werd gespoten. In het noorden is er een lelijke klap gevallen. De imkers uit Winschoten en Stadskanaal leden belangrijke schade door bespuiting van koolzaad uit een vliegtuig. Er was wel „tijdig” gewaarschuwd maar slechts een klein gedeelte der imkers was in staat om de volken naar elders te verplaatsen. De geldelijke schade wordt op f 4.000,— à f 5.000,— geschat. De afdeling bijenteelt van het Landbouwschap is hiervan op de hoogte en zij zal het stellig bespreken in de commissie, die aan de uitvoeringsbeschikkingen van de bestrijdingsmiddelenwet doktert. Aan de andere kant doen de imkers in Friesland en Groningen er goed aan in het vervolg ook rekening te houden met de mogelijkheid van bespuitingen in hun tot nu toe vrij veilige gebied. Dat betekent dus dat de hulpexpeditie al georganiseerd moet zijn voordat er berichten omtrent bespuitingen komen. Verder is het nu reeds de tijd om met de eigenaren van het betreffende koolzaad te gaan praten over bespuiting met het ongevaarlijke thiodaan. (Dit jaar is, als wij goed zijn ingelicht, het dodelijke dieldrin gebruikt, dat dagenlang kan nawerken.).

Ons bevruchtungsstation op Schiermonnikoog

Op de foto's hiernaast ziet u een paar hoekjes van ons duinterrein zoals het er uit zag kort voordat de eerste volkjes er arriveerden. Boven een paar van de 100 „elfenbankjes”, waarop de bevruchtungskastjes worden geplaatst. Op de achtergrond, op een hoge duintop, de enige meters hoge Jan. Pie-rewiet, die dicht bij de ingang staat.

Op de middelste foto vier van de vijf darrevolken in de luwte van duinen en duindoorns op een schilderachtig wekje. Het aantal darrevolken zal dit jaar nog worden uitgebreid.

Op de onderste foto weer een ander hoekje van het terrein met talrijke elfenbankjes tussen de duindoorns en de platte kruiwagen, waarop de heer Kruyer de volkjes aan- en afvoert.

Het middenstuk (de „fluitekruidvallei”) en het oostelijk deel van het terrein zijn nog niet in gebruik.

Er moet nog een beplanting komen en er moeten nog voor de kruiwagen begaanbare paden worden gemaakt.

We hebben goede herinneringen aan ons oude bevruchtungsstation op de „Willemshof”.

Maar de ingebruikneming van het nieuwe terrein betekent toch wel een enorme verbetering.

DE WONDERE WERELD VAN DE BIJEN BESCHREVEN VOOR DE **BEGINNERS**

U hebt, waarde lezer, dus inmiddels een kunstzwerm gemaakt. Dit was nodig, omdat daardoor zowel de gewenste uitbreiding van de stal als de verhindering van het zwermen in één handeling tot stand kon worden gebracht, als u tenminste bij het doppen breken er geen, die listig verscholen zat in een gat in de raat of tegen de zijlat van het raam, over het hoofd hebt gezien.

Door het maken van die kunstzwerm, in plaats van het laten afkomen van een natuurzwerm hebt u overigens wel het een en ander gemist, niet alleen ten kwade maar ook ten goede, wat dat betreft hangt de schaal vrijwel in evenwicht. Want het is een mooi gezicht een grote zwerm te zien afkomen, maar het is een kwalijke zaak zich de zwermtros te zien vormen op onbereikbare hoogte in een boom, terwijl bovendien de eigenaar van de boom laten we zeggen, niet tot je beste relaties behoort. Maar ook het aardige tafereel van het laten inlopen van een zwerm in de kast hebt u gemist en dat moet een jong imker toch beslist een keer hebben gezien.

Ik herinner me nog goed het enthousiasme waarmee ik m'n hele familie en de burens erbij sleepte toen ik het voor het eerst deed. De procedure is bijzonder simpel. Maak de kast klaar met raten en al. Kunst-raat kan natuurlijk ook. Zet de kast op de grond met geopend vliegkat. Leg een los plankje tegen de vliegplank en over het geheel een laken of iets dergelijks zodat een gladde oppervlakte naar de poort van de toekomstige villa ontstaat. Stoot nu niet te vroeg in de middag, b.v. om een uur of vier, met een flinke klap op de schepkorf, de zwerm op het laken. Maakt u geen zorgen dat de zwerm opvliegt want dat doet-ie niet. De bijen lopen eerst even alle kanten uit, maar weldra richten alle kopjes zich naar 't vliegkat en beginnen de bijen de kast binnen te trekken en als de moeder eenmaal binnen is, lijkt het het optrekken van een vreedzaam leger, ordelijk en goed gedisciplineerd en als ik soms op onze imkersdagen de deelnemers zaal of tent zie binnentrekken voor het verorberen van de lunch — de voorzitter aan het hoofd — dan moet ik dikwijls

aan deze binnentrekkende zwermen denken en de overeenkomst zou inderdaad volmaakt zijn, ware het niet dat de centrale figuur in onze zwerm, anders dan onze voorzitter, uitgesproken van de vrouwelijke kunne is.

Door het maken van de kunstzwerm zijn alle zwermmoeilijkheden voorkomen, maar het lijkt mij toch goed, dat de beginnende imker in deze hele zwermgeschiedenis een behoorlijk inzicht krijgt, temeer omdat daarover nog al veel wordt gesproken en geschreven en ook nog wel eens wat wordt beweerd, wat geen hout snijdt. Men spreekt b.v. over zwermvrije (bedoeld wordt niet zwermende) volken en gelooft daar ook nog in. Dat ligt bij de bijen iets anders dan b.v. bij mijn dierbare poesje, dat tweemaal 's jaars met hels kabaal het voornemen te kennen geeft binnen afzienbare tijd met 4 jongen thuis te komen. Binnen het volk worden weliswaar geregeld jonge werksters, darren en moeren geboren, maar die kunnen op zich niet in leven blijven. Alleen in het volksverband, raten en woning daarbij inbegrepen, kunnen zij zich handhaven en als wij het bij de bijen hebben over vermenigvuldiging, dan moeten we het volk als eenheid zien.

Volgens de wetten van de natuur vermenigvuldigt ieder wezen van de schepping zich tot instandhouding van de soort en de bij doet dit door zwermen. Het zwermen is eenvoudig een natuurdrijf en daarmee is het niet zwermende volk meteen naar het rijk der fabeltjes verwezen. De drang tot zwermen is weliswaar niet ieder jaar even sterk, maar vroeg of laat zwermt ieder volk. Dit is een punt waarmede de imker dus rekening heeft te houden, want veel zwermen en honing oogsten gaan niet samen. Het tweede voor de imker van belang zijnde punt is het verschil in ijver en werklust tussen een volk, dat nog niet op het hoogste punt van zijn ontwikkeling is gekomen, een volk dat op zwermen staat en een zwerm. Elke imker van ervaring kan u vertellen tot welke buitengewone prestaties een natuurzwerm (en een nog op het juiste tijdstip en op de juiste wijze gemaakte kunstzwerm behoort daarvoor niet onder te doen) onder gunstige om-

standigheden in staat is. Zo is het ook een feit van algemene bekendheid, dat een volk dat tegen zwermen aan is, lui is. Het doel dat wij dus in feite willen bereiken met het maken van een kunstzwerm is de „luie periode" van het volk, dat op zwermen staat, vermijden, gebruik maken van de werklust en van de haaldrift van de zwerm en op het juiste tijdstip, d.w.z. bij het begin van de dracht, de volken in zodanige staat hebben dat zij een behoorlijk honingoverschot voor ons kunnen binnenhalen.

Daarnaast zijn er de voordelen van praktische aard b.v. de besparing aan werk. Zouden wij het volk beslist willen verhindereen te zwermen, dan zouden we het in de zwermtijd regelmatig moeten nakijken en minstens om de 8 dagen steeds de aangezette moerdoppen moeten uitbreken, wat wel veel werk, maar lang niet altijd het gewenste resultaat geeft. Men heeft allang ingezien, dat de natuur zich niet laat dwingen en dat het veelal verstandiger is op een gegeven ogenblik aan de zwermdrift toe te geven en te trachten deze in de door ons gewenste banen te leiden, wat wij dan doen door het inaken van een kunstzwerm.

Zoals reeds gezegd, een kunstzwerm op de juiste wijze en op het juiste tijdstip gemaakt, hoeft voor een natuurzwerm niet onder te doen. Nog even iets ter verduidelijking van dit juiste tijdstip. We kunnen dit niet te vroeg doen, want voor het bevruchten van de jonge moeren uit de hoofdvolk zijn geslachtsrijpe darren nodig en zoals u in het juninummer hebt kunnen lezen, verscheen Adam begin mei en dan duurt het ook nog een paar dagen voordat hij in staat is tot datgene, wat wij van hem verwachten. Dit komt dus hier op neer, dat wij over het algemeen voor ongeveer half mei liever geen kunstzwermen moeten maken. U zult gauw genoeg ontdekken, dat het hoofdvolk, waarvan wij de kunstzwerm hebben gemaakt, pas weer echt goed aan de gang gaat, als de jonge bevruchte moeder aan de leg is. Soms doen die jonge koninginnen dat pas, als het broed van de oude moeder geheel is uitgelopen.

We hebben dus dan een, weliswaar korte, periode in het volk dat er veel bijen zijn en

weinig broed is te verzorgen, een ideale toestand om veel honing te halen. Het ligt dus voor de hand, dat we trachten dit tijdstip te laten samenvallen met het begin van de dracht. Aangezien het 3 weken duurt van ei tot bij, moet u dus zuiver theoretisch geredeneerd de veger maken ongeveer drie weken voor het tijdstip, waarop bij u de zomerdracht begint. Voor het vaststellen van dit tijdstip moge ik verwijzen naar de reeds eerder besproken drachtkalender. Ik zei hiervoor „zuiver theoretisch geredeneerd” want de zwermdrift van uw bijenvolk kan u wel dwingen het eerder te doen. Als wij het geheel nu nog even overzien, dan komen we tot de slotsom, dat de periode waarin de kunstzwerm moet worden gemaakt wordt begrensd door het tijdstip, waarop er geslachtsrijpe darren in de volken aanwezig zijn aan de ene kant en het tijdstip waarop de zomerdracht in uw omgeving begint, aan de andere kant. Vanaf dit laatste tijdstip moet dan nog drie weken worden teruggerekend. In de praktijk komt het hier op neer dat vrijwel in het gehele land de laatste week van mei en de eerste week van juni de geschiktste tijd vormen voor het maken van kunstzwermen, waarbij er rekening moet worden gehouden, dat volken, waarmede naar het fruit of het koolzaad is gereisd, als regel eerder dan andere volken zwermneiging vertonen, zodat bij deze volken niet te lang kan worden gewacht, temeer daar het uitdoven van de dracht en de daarmee gepaard gaande werkloosheid van een groot deel van de haalbijen, het zwermen ook sterk in de hand werkt.

Ik hoop dat, door deze, uiteraard beknopte, uiteenzetting het hoe en waarom van verschillende ingrepen in de zwermtijd u iets duidelijker is geworden.

Nu komt het er op aan om, althans als de weergoden ons niet in de steek laten, te trachten van het hoofdvolk nog wat honing te krijgen. De veger gaan we tot een hoofdvolk opfokken en als we het volgende jaar hetzelfde kunstje dan nog een keer vertonen, hebben we vier volken, een ideaal aantal voor een beginner om de fijne kneepjes van het vak te leren zonder dat de zaak hem uit de hand loopt.

Zoals reeds gezegd houden we de jonge moeder in het hoofd-

volk onder het moederrooster en versterken het — als dat lijden kan — desnoods nog met ramen gesloten broed uit de veger. Hierbij er wel aan denkend dat deze niet kaal geplukt mag worden. Wil het goed zijn, dan moet die veger minstens als tienraamsvolk de winter ingaan. Zijn de dracht- en weersomstandigheden zo slecht, dat de veger, ondanks regelmatig voeren zich slechts langzaam ontwikkelt dan er afblijven, want dan wordt het met de honingogst van dat hoofdvolk toch ook niets.

Tot nu toe (17 juni) hebben we echter, althans in mijn omgeving, over de dracht beslist niets te klagen. Normaal is er in deze tijd van het jaar praktisch helemaal geen dracht.

Wat het voeren van die veger betreft: De praktijk heeft geleerd dat het aanbeveling verdient ze even met de voerbak met suikeroplossing op gang te brengen, maar daarna kunt u ze heerlijk zonder gevaar voor roverij aan de gang houden met het voerraam met droge suiker. Onze onvolprezen Jékavé, die ons zo trouw op de hoogte houdt van al datgene wat in andere tijdschriften verschijnt, heeft daarover in zijn laatste Jaagkieps — u leest die rubriek toch ook met aandacht — het resultaat van proeven aan het bijenteeltinstituut Erlangen (D.B.R.) vermeld. Naar mijn smaak minder te prijzen is het, dat daaraan de conclusie is verbonden, dat men zich in geen geval kan veroorloven, het met droge suiker gevulde voerraam tijdens de dracht in de volken te laten. Ongeveer tegelijkertijd werden n.l. in Oostenrijk door de leiding van het Instituut voor bijenteelt te Wenen artikelen gepubliceerd, waarbij het voeren met droge suiker sterk wordt aanbevolen en in de „Bienenvater,” (het vakblad van de Oostenrijkse imkers) van april 1963 schrijft Dr. Th. Jachimowicz, dat de droge suiker praktisch onaangeroerd bleef, zodra er weer dracht was. Ten gerieve van onze imkers, die met het voerraam werken en van deze publikatie misschien een beetje zijn geschrokken, wil ik er nog even de aandacht op vestigen dat bij de in het aangehaalde artikel besproken proef, de proefvolken klaarblijkelijk dermate met suiker werden volgepompt, dat vier volken meer dan vijftig kg. suiker konden opnemen! Een dergelijke hoeveelheid staat natuurlijk in geen verhou-

ding tot de inhoud van onze voerraampjes, waarvan er in de tijd dat de honingkamers op de volken staan hooguit drie en meestal maar een of twee door de volken worden leeggemaakt, zodat u zonder enig gewetensbezwaar deze voerramen ook tijdens de dracht op de volken kunt laten.

Het volgende Groentje verschijnt pas in september en dan is er niet veel gelegenheid meer nog wat aan de bijen te doen. Ik wil daarom nog even in grote lijn aangeven, waarop u moet werken om in 1964 resultaat te kunnen verwachten. Het hoofdvolk, zowel als uw zesramer moeten als volwaardige sterke volken de winter ingaan. Onder een sterk volk versta ik een volk dat een 10-raams broedkamer en een daarop geplaatste honingkamer als broedkamer in gebruik, dus zonder rooster, behoorlijk bezet. Dergelijke volken, mits van voldoende voedsel voorzien, trekken zich van een winter als we dit jaar achter de rug hebben, niets aan, ook niet als ze vrij en zonder enige verdere beschutting zijn opgesteld. Om dit te bereiken moet de zesramer worden opgefokt tot een tienramer, waarna er nog een honingkamer, als broedkamer te gebruiken, dus zonder rooster, bovenop moet worden gezet.

Dit kan allemaal, als u er maar aan denkt dat vrijwel in ons hele land tussen 15 en 25 juli de zomerdracht afloopt.

Dan moet u gaan voeren, kalm aan, maar regelmatig en met opgeloste suiker.

Droge suiker is een prachtig middel om een volk aan de gang te houden als de dracht wegvalt, maar voor een dergelijke krachttoer gaat van suikeroplossing een grotere drijvende werking uit.

Voor eind augustus moet u beide bakken zoveel mogelijk met broed hebben, want dan begint het volk zich al voor te bereiden op de winterrust en lukt het niet meer zulke grote broednesten te fokken.

Aan de andere kant oppassen dat u niet teveel suiker voert. In dat geval stoppen de bijen de cellen vol met suiker en blijft er voor de moeder niet voldoende ruimte over om een groot broednest te vormen. Uw hoofdvolk zit op een broedkamer, waarop een rooster en daarboven een honingkamer, in de hoop dat we daaruit nog wat honing kunnen oogsten.

Dat doen we — als dat lukt —

ook niet later dan ongeveer 20 juli, we slingeren de ramen uit met de slinger van de afdeling of lenen er een van een bevriende imker — hij laat u wel even zien hoe dat moet — daarna de honingkamer teruggeven aan het volk en er geen rooster tussen leggen.

Meteen gaan voeren, regelmatig maar met kleine hoeveelheden, een kwart tot een halve liter per dag en dan zit de moeder in minder dan geen tijd in de honingkamer.

Het volgend voorjaar hebt u dan twee sterke volken, waarmee u aan de reis naar fruit of koolzaad kunt deelnemen.

UIT DE AFDELINGEN

Na een kortstondige ziekte is plotseling van ons weggenomen, ons medebestuursslid,

GEERT EISEN

in de ouderdom van 68 jaar. Zijn heengaan betekent voor ons weer het verlies van een trouw lid en groot bijvriend. Rust in vrede.

Namens de afdeling
Nw. Schoonebeek.
Sec. G. J. Thiele.

AFD. HELLENDORRN

Op 6 juni overleed ons geacht lid de heer

HERMANUS OLTJHOF

in de ouderdom van 68 jaar. De overledene was vanaf de oprichting in 1925 lid van onze afdeling. Daar wij steeds te zijnen huize vergaderden, is het voor onze vereniging een ernstig verlies en zullen wij hem nog vaak missen.

Vriend Olthof, rust in vrede
Namens de afdeling Helleendoorn.

HET BESTUUR

Officiële mededelingen

1. Opening

In zijn openingsrede heet de voorzitter in het bijzonder welkom ir. Mommers, die dit jaar 25 jaar in Rijksdienst was, de heer Joustra, die dit jaar zijn 75ste verjaardag mocht vieren, dr. Piek, die dit jaar promoveerde op een zeer belangwekkend proefschrift, dat betrekking heeft op was en bijen, de heer Van Dongen, die onze bevriende zusterorganisaties vertegenwoordigt en dr. Minderhoud, onze oud-rijksbijenteeltconsulent. Daarna herdenken wij staande de leden onze vereniging, die ons sedert de laatste algemene vergadering zijn ontvallen. Wij hebben twee slechte honingjaren achter de rug en een barre winter, die een zware tol van onze bijenvolken heeft geëist. De mijtziekte is ook in Noordbrabant doorgedrongen en het spergebied is in verband daarmee uitgebreid. Naast deze sombere geluiden kunnen wij echter memoreren dat wij met onze collega's in de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap ook dit jaar weer op vruchtbare wijze hebben samengewerkt, waarbij wij een woord van dank aan de heer Hilhorst, secre-

taris van die Afdeling, niet achterwege willen laten. Mede dank zij zijn bezielen de arbeid zijn er dingen bereikt, die anders illusies gebleven zouden zijn, al moeten wij daaraan toevoegen dat wij niet allen de methoden, die het Landbouwschap op andere terreinen toepast, onderschrijven en al voelen we op dat terrein mogelijk allen wel voor bepaalde veranderingen. Dank zij ir. Mommers kregen wij 4 kg extra suiker voor voeding onzer bijen. Wat onze eigen organisatie betreft: wij zijn steeds erg open en openhartig over verenigingszaken. Aan de wensen van leden en afdelingen wordt steeds de grootst mogelijke aandacht geschonken. Het verbaast mij dan ook dat onze afdeling Leeuwarden een circulaire aan de afdelingen heeft gezonden zonder daarvan ook een exemplaar aan de voorzitter toe te zenden. In die circulaire wordt bezorgdheid uitgesproken over de toestand onzer vereniging. Daarover valt uiteraard te praten. Wat verder verbazing wekte was, dat men de voorzitter meteen maar aanwees als de zondebok. Spr. heeft altijd op de door Leeuwarden gewenste samenwerking aangestuurd en die heeft gestalte gekregen in de samenwerking met de Zuidelijke Bonden, in de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap, in de Bedrijfsraad. Juist omdat uw hoofdbestuur en in het bijzonder uw voorzitter van mening is dat wij ons de luxe van welke scheiding dan ook niet kunnen veroorloven, hebben wij in de genoemde lichamen een zetel voor de ANI opgehouden. Wat de Imkersdag betreft, die wij oorspronkelijk in Amstelveen zouden houden, geeft een circulaire ons de indruk dat Amstelveen zich geraakt gevoelt en mogelijk hebben wij bij het nemen van de desbetreffende besluiten verzuimd de gevoeligheden van die afdeling voldoende te ontzien, al zal men daar wel willen aannemen dat niet de bedoeling voorzat iemand, wie dan ook te kwetsen, maar om van de Imkersdag het best mogelijke imkersfeest te maken.

Op onze agenda staat een voorstel tot verhoging van het quotum. Het hoofdbestuur weet uit ervaring dat zo'n voorstel altijd aanleiding geeft tot verontwaardiging, maar aan de andere kant dwingen de stijging van prijs- en loonpeil en de daling van het ledental ons tot voorstellen, die ook wij liever achterwege zouden laten. Verder zullen wij moeten spreken over de eenmalige suikerlevering die door onze Zuidelijke zusterorganisaties al is goedgekeurd, maar die uiteraard slechts op landelijk niveau kan worden gerealiseerd. Na nog een beschouwing te hebben geëindigd aan de komkommernwestie verklaart de voorzitter de vergadering voor geopend.

2. Erelidmaatschap A. S. Planting

Voorzitter: De heer Planting kan deze dag jammer genoeg niet in ons midden zijn, maar hij heeft mij verzocht u allen zijn beste groeten over te brengen. Niemand verlangt stemming over deze benoeming en de heer Planting wordt derhalve met algemene stemmen benoemd tot erelid. Met toestemming van de vergadering stelt de voorzitter nu eerst aan de orde het punt:

3. Beleid hoofdbestuur

De heer Spithoos (Leeuwarden) heeft niet de bedoeling gehad de voorzitter de aan de afdelingen gezonden circulaire te onthouden.

Voorzitter: Uit de circulaire blijkt, dat Leeuwarden het zeer belangrijk vindt, dat de leden van de ANI zich bij onze vereniging aansluiten en in verband daarmee prijst zij de heer Meijer aan als kandidaat voor het voorzitterschap, maar daarover is de heer Meijer zelf merkwaardig genoeg helemaal niet geraadpleegd. De circulaire spreekt verder van een zinkend schip. Als een schip dreigt te zinken verwacht men, dat in de eerste plaats de kapitein gewaar-

schuwd wordt. Spr. zou wel duidelijk de bezwaren willen horen die Leeuwarden heeft.

Spithoos: Op de voordracht staan drie kandidaten en wij menen het recht te hebben één daarvan naar voren te schuiven. Leeuwarden is verontrust over het dalende ledental en sprak in verband daarmee van een zinkend schip.

Voorzitter: Vind die woorden wel wat defaitistisch klinken. Gezien onze verminderingssituatie bestaat daartoe ook niet de minste aanleiding. Leeuwarden spreekt van een kapitaalsteruggang van f 5.000,— per jaar. Het hoofdbestuur is er zich van bewust dat wij inderdaad f 2.000,— per jaar interen, gerekend over de laatste 10 jaar, maar ook van het feit dat daartegenover een stijging van ons kapitaal staat, die niet in de balans tot uitdrukking komt. Ook de daling van het ledental heeft de aandacht van het hoofdbestuur. Sedert 1948 bedroeg die ruim 7 pct. en niet 10 pct. zoals Leeuwarden suggereert en sedert 1956 vertoont dat percentage een dalende lijn. Financieel zinken we dus niet en ook verder zijn we kerngezond, al delen wij uiteraard de zorgen van Leeuwarden. Spr. memoreert de pogingen, die gedaan zijn om de ANI in het federatieve verband te betrekken en wijdt verder een beschouwing aan de pogingen, die gedaan zijn om alle Nederlandse imkers in één organisatie te verenigen. Spr. zou graag van Leeuwarden horen wat de zeer ernstige moeilijkheden zijn waarvoor zij spreekt en welke wegen we zouden moeten inslaan om die te boven te komen. Er bestaat niet de minste reden om dat niet openlijk en loyaal met elkaar te bespreken en, als we de door Leeuwarden bedoelde wegen hebben gevonden, om die dan ook inderdaad met elkaar te gaan bewandelen. De suggestie van Leeuwarden om de afgevaardigden met een bindend mandaat naar de algemene vergadering te zenden preludeert niet op zo'n gezamenlijk overleg.

Spithoos: U leest meer uit onze circulaire dan erin staat. Wij willen samenwerking nastreven op redelijke gronden. De gang van zaken lijkt spr. wat formalistisch: de heer Meijer staat op de voordracht maar uit zijn brief blijkt, dat hij een benoeming niet ambeert. Als spr. formalistisch wilde zijn kon hij er ook de aandacht op vestigen dat het formeel niet juist is dat deze vergadering in juni gehouden wordt.

Voorzitter: heeft nog geen antwoord op zijn vragen: in welk opzicht zijn we een zinkend schip en op welke gronden denkt men, dat het onder leiding van de heer Meijer beter zou gaan?

Beekbergen (Verhoeven): Het is bekend genoeg, dat wij willen samenwerken, ook met de ANI, maar in het verleden is steeds weer gebleken dat de ANI dat niet wil. Is dat een reden om onze voorzitter er uit te knikkeren? Wij hebben meer dan 25 jaar goede ervaringen met de heer van Rappard en het op deze wijze zoeken van samenwerking met de ANI is unfair.

Leiden (Zonneveld): Wij weten eigenlijk weinig van de ANI, maar het schijnen ontevreden mensen te zijn.

Hengelo Ov. (Oude Wolbers): Het is onzin om van een zinkend schip te spreken. Leeuwarden heeft uiteraard het democratisch recht om ons over haar zorgen te benaderen, maar ze heeft dat te laat gedaan en met onjuiste motieven. Wij willen wel met de ANI samenwerken, maar met alle rechten en plichten daaraan verbonden en wij willen het recht niet prijsgeven om zelf onze voorzitter te kiezen. De circulaire van Leeuwarden heeft iets van een capitulatie voor de ANI.

Voorzitter: Memoreert, dat ook vanwege het ministerie van Landbouw getracht is tot samenwerking te komen, tenminste op het gebied van het wetenschappelijk onderzoek, maar de ANI schijnt geen constructieve samenwerking te willen. Bovendien heeft men daar klaarblijkelijk andere opvattingen

van fatsoen dan wij en wij stellen er juist prijs op onze intermenselijke verhoudingen te regelen op een behoorlijk fatsoensniveau. Spr. betreurt het, dat de heer Spithost geen gefundeerde beschouwing over de situatie heeft.

Hengelo Ov. (Oude Wolbers): Zou het op prijs stellen als wij ons intensiever verweerden tegen de onwaardige publicaties van de ANI, maar natuurlijk op een manier die ons waardig is en niet op de manier die de ANI preferert.

Zeist (Hoogveen): De eerste indruk, die wij van de Leeuwarder circulaire kregen was: onelegant. Leeuwarden blijkt nu nog niet eens te weten of de ANI samenwerking wenst. Wij denken er niet aan ons een nieuwe voorzitter te laten opdringen door de ANI. We zullen ons zgn. „zinkend schip“ varende houden en achter onze gezagvoerder blijven staan, wat er ook gebeurt. In dit verband zou een intensiever contact tussen hoofdbestuurleden en afdelingen, zoals dat in Utrecht reeds bestaat, wel zeer gewenst zijn.

Voorzitter: Ik zou niet aarzelen terug te treden als er sprake was van samenwerking met de Zuidelijke Bonden en als allerlei gevoeligheden mijn aanblijven ongewenst zouden maken. Bij de samenwerking met de ANI ligt de zaak anders. Er heerst daar een heel andere mentaliteit dan bij ons. In feite heeft men daar alleen maar interesse voor suiker en het mag allemaal niets kosten.

Ugchelen (Timmer): Wij hebben alle deuren voor de ANI opengehouden; het is de ANI die zich afzondert, wij niet. **Maagendans:** De heer Spithost probeert ons te suggereren dat alle ANI-leden terugkomen als wij onze voorzitter het bos insturen. Heeft de heer Spithost enigerlei toezegging van de ANI in die geest? Natuurlijk heeft hij die niet en ik kan u wel voorspellen dat dat ook niet gebeurt. Men wil daar geen contributie betalen die nodig is om constructief werk te verrichten; het gaat daar alleen maar om goedkope suiker. Onze leden daarentegen hebben besef van andere waarden. Wij achten het van belang om onze positie in de EEG te verdedigen. Ik denk bijv. aan het invoerrecht op overzeese honing dat over een paar weken zal worden verhoogd. Wij spreken met onze Belgische collega's om daadwerkelijk tot een lagere suikerprijs te komen. En wie is het die deze dingen met grote vasthoudendheid voor ons realiseert? De heer van Rappard! Wij moeten deze dingen breed zien. De ANI doet dat niet, zij interesseert zich alleen maar voor suiker. Wij prijzen ons gelukkig, dat wij een voorzitter hebben, die het inzicht, de gaven, de flair en de vooruitziende blik heeft die nodig zijn om zulke dingen te verwirkelijken. Maar deze zaken worden uitvoerig en op democratische wijze besproken in de lichamen die daarvoor aangewezen zijn. Natuurlijk zijn er moeilijkheden in onze vereniging, of eigenlijk is er maar één moeilijkheid: de daling van het ledental. Maar het is niet nodig om daarvoor een zondebok te zoeken. Wij hebben in onze vereniging altijd „bonje“ gemaakt als het tijdelijk niet zo goed ging als we wensten, leest u de artikelen „Terugblik“ van enige jaren geleden maar eens na. Ik heb de gang van zaken al jarenlang gevolgd, niet alleen in het hoofdbestuur maar ook in allerlei commissies en in onze toporganen en ik heb grote bewondering voor de onnavolgbare wijze waarop onze voorzitter de zaken waarom het gaat kent en in het belang van de bijenteelt tot uitdrukking brengt.

Ede (v. d. Top): Wij hebben vorig jaar, toen onze voorzitter zijn 25-jarig jubileum als zodanig herdacht, hem een welgemeende hulde bereid en onze gezindheid is sedertdien niet veranderd. Toch is de verontrusting van Leeuwarden begrijpelijk. Ook wij hebben voorgesteld meer actief te pogen om tot één organisatie te komen, de wrijvingsfac-

toren op te sporen en de tegenstellingen op te heffen. Deze zaken moeten nog eens rustig in de afdelingen en groepen en kringen worden bekeken en daarbij is het in het geheel niet nodig het hoofd van onze voorzitter als inzet te nemen. Ook moeten we bedenken, dat men in sommige afdelingen enig verloop naar de ANI heeft, niet omdat wij het niet goed zouden doen, maar omdat de contributie daar lager is.

Voorzitter dankt de heer van den Top voor de loyaliteit waarmee diens afdeling indertijd het desbetreffende voorstel heeft ingetrokken. Het kwam namelijk net op het tijdstip waarop een paar hoge ambtenaren van Landbouw bezig waren een poging te ondernemen om de partijen, althans op bepaalde punten, nader tot elkaar te brengen. Nu zij inmiddels van die missie teleurgesteld teruggekomen zijn staat er aan een bespreking van het voorstel van Ede niets meer in de weg. Maar de liefde kan niet van één kant komen: de ANI gaat door met spookbeelden over een te betalen heffing op te roepen, die elke grond missen. En samenwerking is wel uitermate moeilijk als men niet wil aannemen, dat wij bij de instelling van de afdeling Bijenteelt de toezegging hebben gekregen dat ons géén heffing zal worden afgedwongen. De zaak is, dat men bij ons geen goede trouw veronderstelt en dan is overleg uiteraard moeilijk. Maar men kan ons geloven als wij zeggen, dat wij met de huidige situatie niet gelukkig zijn, dat wij de ANI graag in Bedrijfsraad en Landbouwschap de zetels zien innemen die wij voor haar hebben opgehouden. De ANI heeft dat tot nu toe geweigerd. Onzerzijds echter is de bereidheid om op basis van goede intermenselijke verhoudingen te onderhandelen nog steeds aanwezig. Ik kan de heer van den Top dus zeggen, dat wij zeer beslist niet afwijzend staan tegen het voorstel van zijn afdeling, maar er zal iets moeten veranderen in de instelling van de ANI wil enige hoop op een gunstig resultaat gerechtvaardigd zijn. Om te beginnen zou er een gunstiger sfeer geschapen kunnen worden door ons niet meer te overladen met lasten en verdachtmaking. In dit verband zet spr. uiteen, dat hij er niet aan gedacht heeft zijn positie in onze vereniging en in andere bijenteeltorganen te misbruiken voor politieke doeleinden, zoals in de Haagse Post is geïnsinueerd en dat hij aan de redactie van dat blad om een rechtzetting heeft gevraagd.

Ede (v. d. Top): In het kader van het punt beleid hoofdbestuur, waarmee wij bezig zijn, zouden wij willen informeren naar de mogelijkheid om weer bijv. een bijenkast beschikbaar te stellen voor cursisten om ze over het dode punt van de eerste aanschaffingskosten heen te helpen.

Spr. bevestigt verder dat onze balans een te somber beeld geeft omdat het gebouw, dat een waarde heeft van ver over de ton, slechts voor een gering bedrag op de balans is opgenomen. Verder zou spr. het op prijs stellen als het hoofdbestuur aan de hand van de binnengekomen jaarverslagen van de afdelingen de niet-actieve afdelingen tot groter activiteit zou kunnen brengen. **Mommers** zou zich wat de kasten voor cursisten betreft niet kunnen voorstellen dat Den Haag nogmaals voor Sinterklaas gaat spelen, gezien ook het resultaat van de vorige keer en het feit dat de kasten beslist niet allemaal zijn gebruikt voor het doel waarvoor ze werden verstrekt.

Voorzitter: Wat de slapende afdelingen betreft: wij doen al het mogelijke om de activiteit van de afdelingen te verhogen maar wij moeten toegeven dat de bereidheid om meer actief te zijn niet altijd aanwezig is.

De heer Meijer vindt het onwaardig om de voorzitter als inzet te stellen van een actie tot grotere samenwerking. Spr. leest een brief voor die hij aan de afd. Leeuwarden schreef.

Verkiezing Hoofdbestuur

Tot onze grote spijt heeft de heer P. Siebering te Winschoten zich genoodzaakt gezien om gezondheidsredenen te bedanken als lid van het hoofdbestuur voor de groep **Groningen**. Aan de beurt van aftreden zijn dit jaar verder de hoofdbestuurders voor de groepen **Friesland, Achterhoek, Zeeland, Noordbrabant en Limburg**.

De afdelingen, behorende tot de groep waarvoor een verkiezing plaats heeft, kunnen kandidaten stellen.

De namen der kandidaten, vergezeld van een door hen ondertekende verklaring dat zij bereid zijn een (her)benoeming te aanvaarden, moeten vóór of op 10 oktober bij het dagelijks bestuur zijn binnengekomen. Voor de tussentijdse verkiezing voor de groep Groningen is deze datum gesteld op 10 augustus.

De heer Spithost moet op de vraag van de heer Maagendans, hoeveel leden van de ANI hij verwacht als de voorzitter heen zou gaan, het antwoord schuldig blijven: ik weet het niet. Wat de suikerprijs betreft vraagt spr. hoe het staat met de actie boerenprijs-inkersprijs. Hij meent dat het verslag van de hoofdbestuurvergadering van december te laat gepubliceerd is. Verder: geeft de afdeling Handel wel voldoende service? De particuliere handel is op bepaalde punten voordeliger. Is reorganisatie gewenst? Is verder decentralisatie van menging en aflevering der suiker niet voordeliger? **Hilhorst** zet de situatie „boerenprijs-inkersprijs“ uiteen en wijst op de in het Groentje van september gegeven uiteenzetting. Het gaat hier om een bepaling in een Benelux-verdrag die de gelijkstelling onmogelijk maakt. Zowel van Belgische als van Nederlandse zijde wordt getracht die bepaling eruit te krijgen.

Voorzitter: De vragen betreffende decentralisatie van de suikerlevering en de service van de afdeling Handel zullen stellig in de desbetreffende commissies onder ogen worden gezien. Men moet wat dat laatste betreft natuurlijk niet alleen op de prijzen maar ook op de kwaliteiten letten.

Alvorens over te gaan tot het punt verkiezing voorzitter wil spr. er zich van overtuigen, dat de afgevaardigden vaststellen dat dit een wettige algemene vergadering is opdat straks niet op formalistische gronden als de heer Spithost noemde, bezwaren naar voren kunnen worden gebracht. Niemand van de aanwezigen blijkt er bezwaar tegen te hebben vast te stellen, dat dit een wettige vergadering is, bevoegd tot het nemen van besluiten.

4. Verkiezing voorzitter

De namen van de vertegenwoordigde stemgerechtigde afdelingen worden opgelezen; het stembureau wordt gevormd door de heren Spithost, Van den Top en dr. Plek. De uitslag van de stemming is: 4 ongeldig; 33 Meijer; 160 van Rappard.

Over de punten 5, 6, 7 en 8 wenst niemand het woord; de voorstellen zijn daarmee aangenomen en de jaarstukken goedgekeurd. Ook tegen de begroting bestaat geen bezwaar, doch de bespreking van de voorgestelde quotumverhoging wordt uitgesteld tot na de pauze. (Slot volgt)

KRAINER KRAAM

Duitse bevruchtingspercentages

De bevruchtingspercentages van Duitsland in 1962 zijn nu bekend.

De bevruchtungsstations op de Duitse eilanden en de op reinbevruchting zekerheid biedende landstations in de bergen trokken slechts 12½% van de bevruchtingsvolkjes en zij leverden 10% van de bevruchte koninginnen. De op reinbevruchting zekerheid gevende stations op de eilanden geven dus een lager bevruchtingspercentage.

We kunnen het ook zo zeggen, dat een imker, die van een bevruchtungsstation op een eiland gebruik maakt 4 koninginnen bevrucht krijgt tegen 5 op het vasteland.

Verder wijzen de cijfers uit dat de bevruchtungspercentages in het noorden van Duitsland lager zijn dan in het zuiden. Sleeswijk Holstein had 64%; Weser-Ems 67% en (om maar meteen het

hoogste percentage te noemen) Saarland 92%. Hannover en Rijnland hadden 71%.

Welke conclusies kunnen we uit deze cijfers trekken voor ons bevruchtungsstation op Schiermonnikoog? We moeten dan de laatstgenoemde 71% delen door 5 en vermenigvuldigen met 4 om 'n vergelijkbaar percentage voor Schiermonnikoog te krijgen. We komen dan op een bevruchtungspercentage van 56.8%. In werkelijkheid bedroeg het percentage 58.3%. Volgens deze berekening zou Schiermonnikoog dus een iets beter beeld geven dan de Duitse eiland-stations.

In het verslag staat: „De grote massa van de koninginnen liep over de land-bevruchtungsstations, die wegens hun gunstiger klimaat, betere resultaten te zien geven”. Laten zij, die in de verleiding zouden komen een koningin uit Duitsland mee te smokkelen goed bedenken, dat 90% van die koninginnen komt van bevruchtungsstations, die door de Duitsers zelf „onveilig” of „onzeker” worden genoemd. Om maar niet eens te spreken van de koninginnen, die niet op een bevruchtungsstation maar op de stand bevrucht werden.

Bijen- en honingmarkt te Epe op woensdag 7 augustus 1963. op de „Platvoet” (tegenover het Postkantoor).

Ook dit jaar zal er weer een Bijen- en Honingmarkt worden gehouden. Deze markt staat in een toenemende belangstelling zowel van kopers als inzenders. De organisatie wordt weer verbeterd. Helpt mee de verkoop van honing steeds groter te doen worden door honing in te zenden. Door sterfte van bijenvolken is de vraag daarnaar groot. Zend daarom zoveel mogelijk bijenvolken in. Wij zorgen zo mogelijk voor nog betere reclame. Verder van belang is:

- dat de opening zal plaats hebben om plm. 10 uur v.m.
- dat gedurende de marktdag (gelijktijdig met de gewone markt) op gezette tijden via de geluidsinstallatie reclame zal worden gemaakt voor de honing;
- dat voor imkersartikelen zullen zijn vertegenwoordigd 't Bijenhuis uit Wageningen en H. T. v. Dam uit Jubbega, alsmede observatiekasten;
- dat de radio en televisie zullen worden uitgenodigd voor reportages;
- dat er 3 prijzen zullen worden uitgelooft voor het beste korfvolk en 3 prijzen voor het beste kastvolk. (1e pr. f 7,50, 2e prijs f 5,— en 3e prijs f 2,50) En voor de grootste aanvoer van kastvolken een prijs van f 5,—, alsmede f 5,— voor de grootste aanvoer van korfvolken (minimum aantal 10 volken);
- dat de honing zal worden gekeurd volgens het systeem van de Nationale Honingten-

toonstelling, zodat iedere inzender een prijs kan behalen;

— dat er een verloting zal worden gehouden met aantrekkelijke prijzen;

— dat zij, die een kraam wensen, dit uiterlijk 5 augustus '63 bij het secretariaat Gruttostr. 13, Epe, tel. 2806 dienen te berichten. Kraamhuur wordt niet geheven, maar een kraam is dan ook voor honing verplicht, kleine tafeltjes e.d. worden niet toegestaan. Voor imkersartikelen blijft kraamhuur gehandhaafd.

— dat wij gaarne op aanvraag een keuringsreglement zullen sturen.

De secretaris:
W. GROENEWOLD,
Gruttostraat 13, EPE

DE WINTERSTERFTE

Men hoort vrij veel de mening, dat de wintersterfte van bijenvolken te wijten is aan te weinig voer of aan de onbereikbaarheid van het voer. Daar zit een element van waarheid in, doch naar mijn mening is men te snel met het vaststellen van vermeende oorzaken.

Zoals in vele gevallen hapert het hier m.i. aan voldoende waarneming en te snel oordeel: nu weet ik het wel dus zo is het. In augustus vernam ik van imkervrienden welke bijen — evenals de mijne — in Drente stonden, dat er geen eitjes in de volken waren, dat de koninginnen dus het leggen hadden gestaakt. Omstreeks 10 september kregen wij de volken thuis en zo spoedig mogelijk controleerde ik mijn volken. Niet alleen ontbraken de eitjes, doch het broed in alle

stadia ontbrak, evenals het stuifmeel. Het was mij dus niet mogelijk vast te stellen wanneer de koningin het leggen had gestaakt. Zo snel mogelijk ordende ik de kasten en begon warm drijfvoer te geven. De vele huistuintjes met herfstasters enz. boden voldoende stuifmeel en na een paar dagen waren alle koninginnen weer aan het leggen. Hoewel niet overmatig sterk, leken mij de volken sterk genoeg om te overwinteren.

(Het drijfvoeren met warm voer heb ik voortgezet tot 1 oktober, toen begonnen aan het invoeren voor de winter, op 10 oktober klaar). Toen ik in dit voorjaar het verantwoord achtte te controleren, waren vier van de vijf volken dood. Op de kastbodems een laag bijen van ruim 2 cm dik (m.i. oude bijen). In het midden der ramen, iets naar achteren een kluit doede bijen iets groter dan een vuist met nog ongeveer 10 cm onaangeraakt voer. Ik zou zeggen: gewoon doodgevroren bij voldoende voer omdat het aanwezige aantal individuen te klein was geworden om gezamenlijk de nodige warmte te produceren.

De langdurige legonderbreking heeft m.i. de regelmatige, normale volksopbouw op een wijze onderbroken, die een situatie als deze winter niet aankon. Het vijfde volkje is ook ter ziele. Dat was niet meegeweest naar Drente. Ik heb een nieuw volk gekocht en ik teel wel weer nieuwe, waarbij teeltstof uit een prima Krainer volk mij is toegezegd.

APELDOORN

G. JAPIN

UIT DE AFDELINGEN

Afdeling Holten

Op 14 juli a.s. wordt de heer G. L. Leferink, landbouwer en inker, Witte-rietsweg 2 te Markelo, sedert 1936 bestuurslid van de afdeling Holten der Vereniging tot bevordering van de bijenteelt in Nederland tachtig jaar. De bijna 80-jarige heeft zijn hart verpand aan de bijenteelt en vertelt gaarne over de ervaring in zijn leven met de bijen. Hij is als kind met zijn ouders komen wonen op het boerenhofje Kap Jan op de grens tussen Holten en Markelo en dat is altijd nog zo gebleven, maar het keuterbedrijfje van weleer is uitgegroeid tot een flink boerenbedrijf met een bijenstand, die zich mag laten zien.

Leferink zegt, wie geen belangstelling heeft voor bijen zal er ook nimmer mee beginnen. Als 12-jarige jongen vond hij een zwerm bijen aan een boomtak, welke hij met moeste en de nodige steken in een geleende korf deed. De boom kan hij zich nog goed herinneren en groeit nog.

Met die ene korf begonnen, is zijn bedrijf uitgegroeid tot ongeveer 100 korven, allemaal door hemzelf vervaardigd. Tot 1920 was hij uitsluitend korfinker. Daarna is hij geleidelijk overgegaan naar kastimker.

De honing werd toentertijd het meest verhandeld te Deventer op de vrijdagmarkt en later ook nog op de zaterdagavondmarkt, waarheen hij vanaf zijn woonplaats plm. 25 km. moest afleggen met een meestal zwaar afgeladen transportfiets. Ook zijn echtgenote ging meermalen mee, ook met een flinke portie op de fiets.

Leferink heeft in den beginne ook gewerkt als voorwerkgemeentearbeider voor de gemeente Markelo, waar hij in de mobilisatietijd 1914-1918 hoofdzakelijk belast was met het innemen en uitgeven van distributie-artikelen. Enige tijd later werd hij voor de keus gesteld gemeentearbeider te blijven of landbouwer en inker te worden. Hij koos het laatste.

Bij de oprichting van de Coöp.Landbouwersvereniging te Markelo maakte hij tal van jaren deel uit van het bestuur.

In den beginne was hij lid van de bijenteeltvereniging „De Berkelstreek”, daarna was hij lid van de afdeling Rijsen. Met de oprichting van de afdeling Holten in '36 trad hij daar als lid toe en werd hij tot bestuurslid gekozen, met

AFD. BEETSTERZWAAG EN O

Vrijdag 7 juni hield onze afd. haar jaarvergadering in de Lagere Landbouwschool te Beetsterzwaag. De voorzitter, de heer L. Hof kon 14 leden welkom heten, benevens het hoofdbestuurslid, de heer J. J. Mulder te Appelsga. Uit de jaarverslagen van secretaris en penningmeester bleek, dat de afdeling gezond is. Er is een batig saldo, de leden willen zich inspannen voor het welzijn van de afdeling, het ledental blijft zich vrij stationair even boven de 40 bewegen, maar de belangstelling voor vergaderbezoek kon beter zijn.

Verslag werd uitgebracht van de algemene vergadering te Utrecht, waaruit wel bleek, dat men het voortaan zeer op prijs zou stellen, dat urenlange discussies werden voorkomen en men sneller en zakelijker de vergadering afwerkte. Een vergadering, op een prachtige zomerdag, op een vrije dag, op de dag voor Pinksteren moet niet van 's morgens 10.30 uur tot 's middags 17.00 uur duren. Men krijgt dan toch wel wat te veel van het „goede”. Naar het inzicht van onze afgevaardigde had de vergadering zelf om 12.00 uur best beëindigd kunnen zijn. Wilde men dan nog langer samen blijven, dan zou er nog een of andere attractie, een excursie of iets dergelijks aan verbonden kunnen worden.

Op deze vergadering werd verder besloten mee te werken aan een plaatselijke tentoonstelling te Drachten, welke gehouden zal worden eind oktober en waaraan medewerken de aquariumvereniging, vollere-vereniging, K.N.N.V., Fûgelwacht. De contributie zal met één gulden verhoogd worden. Het lid, de

de functie van secretaris-penningmeester.

Tot op de huidige dag maakt hij nog deel uit van het bestuur en worden zijn adviezen op hoge prijs gesteld. Hij heeft veel werk verricht op de bijenteelttentoonstelling te Deventer, waar hij als ingangspoort een manshoge bijenkorf had gevlochten.

Op de tentoonstelling „De Twentsche glorie” te Markelo in 1947 heeft hij ook van allerlei vlechtwerk o.a. korven en een zelfvervaardigde honingslinger tentoongesteld. Op de grote tentoonstelling 3 x A te Enschede zond hij allerlei vlechtwerk in onder de naam Kap Jan. De heer G. J. Leferink, die zijn bedrijf door ontginning heeft groot gemaakt, bleef door de jaren heen landbouwer en inker van formaat.

heer M. de Haan werd als aandenken en uit waardering voor zijn goede zorgen, jarenlang voor de lesstand van de afdeling, een medaille met inscriptie op voetstuk aangeboden. Door de hulp van gemeentewerken van Opsterland en de ijver van enkele leden kon de lesstand overgebracht worden naar Drachten. Suiker, reizen met de bijen, dracht en inwintert van onze nijvere bijen waren verder de punten waarover nogal gediscussieerd werd. Al met al een goede vergadering.

DE SECRETARIS,
D. JOUSTRA

KRING FRIESLAND

Op 16 mei j.l. vergaderde de Kring Friesland te Heerenveen. Behalve het bestuur waren afgevaardigden van zeven afdelingen aanwezig. Na de opening besprak de voorzitter de resultaten van het afgelopen jaar. De honingooft viel over het algemeen tegen. Goede volken haalden van het koolzaad een behoorlijk overschot. Door de slechte weersomstandigheden kon van de klaver en de heide niet geogst worden. Ook de buitengewoon lange en strenge winter heeft de oijenvolken nadelig beïnvloed. Zeker een kwart van het aantal volken is gesneuveld, de rest bleek na de winter klein te zijn, zodat veelal samenvoegen noodzakelijk bleek voor een goede oogst op het fruit- en koolzaad. Besproken worden de moeilijkheden, welke steeds meer leden ondervinden bij het houden van hun volken. Uitbreidingsplannen en gemeentelijke verordeningen dwingen hen naar een andere plaats om te zien. In de naaste toekomst zullen er steeds meer bijenparken moeten komen om de imkers gelegenheid te geven hun liefhebberij te blijven beoefenen. De door de afd. Leeuwarden aan alle afdelingen gezonden circulaire wordt langdurig besproken. Hierin wordt gewezen op de achteruitgang van het ledenaantal, met als gevolg minder inkomsten. Hierdoor wordt een hoger afdracht aan het H.B. noodzakelijk. In vele afdelingen zullen de contributies voor de leden daardoor omhoog gaan. Afd. Leeuwarden is daarover ongerust. Fusie met de Ani zou daarin verbetering kunnen brengen. Maar dat kan alleen als onze huidige voorzitter de heer Van Rappard vervangen wordt door een nieuwe voorzitter. Anders is samengaan niet mogelijk, zegt het H.B. van de Ani.

Allereerst merkt de voorzitter op, dat onze contributie, vergeleken met andere liefhebberijen als duiven houden, sportvissen enz. niet hoog is. Vervolgens deelt hij mede dat hij er niet van overtuigd is, dat, bij een eventuele samsmelting, alle Ani-leden in onze vereniging zullen terugkeren. Ook de voorzitter zou een flinke toename van het aantal leden toejuichen, maar de manier, waarop afd. Leeuwarden dit denkt te bereiken, is hem niet sympathiek. De moeilijkheden moeten niet in de voorzitter gezocht worden. Tal van andere oorzaken zijn daarvoor aan te wijzen. Het grootste deel van de aanwezig is ook deze mening toegedaan. De vergadering gaat er mee akkoord deze circulaire van afd. Leeuwarden voor kennisgeving aan te nemen. Na behandeling van de voorstellen voor de Algemene vergadering sluit de voorzitter de vergadering.

J. BROUWER, secr.

BIJENMARKTEN

Dinsdag 23 juli: Veenendaal: De markt wordt dit jaar niet gehouden op de oude plaats, maar in het dorp Veenendaal. Wie per bus komt stapt uit bij de halte „Markt”. Het marktterrein ligt achter het postkantoor, bij het O.C.B. (Ontspannings Centrum Bejaarden).

Woensdag 7 augustus: Epe: Zie het bericht elders in dit nummer.

alles voor de honingooft

Drieraams standaardslinger voor 3 broed- of 6 honingramen, korf uit één stuk metaal, wormwielaandrijving, teruggedrukrem	f 150,—
Vierraams standaardslinger, zelfde kwaliteit	„ 175,—
Tweeraams tafelslinger, zelfde kwaliteit	„ 110,—
Bijenuitlaat	„ 1,45
Idem, gemonteerd op uitlaatbord	„ 3,95
Ontzegelmes	„ 4,50
Ontzegelvork met bakeliet handvat	„ 3,30
Honingzeven, fijne en grove zeef, doorsnee 22 cm	„ 7,40
Kaasdoek voor het zeven van honing, 75 x 75 cm	„ 0,75
Idem, 150 breed, per meter	„ 2,50
Honingbokalen, inhoud 450 gram, met ons verenigingsmerk in het glas, met deksel	„ 0,26
Pondsflacons met deksel, karton- en perkament-inlage	„ 0,18
Setiebak voor Simplex- en V.S.-kast, compleet met secties	„ 15,—
Setieraam met 3 secties. In een simplex honingkamer kunnen 7 van deze ramen met secties worden gehangen. De ramen kunnen steeds opnieuw van secties worden voorzien	„ 2,50
Amerikaanse secties, per stuk	„ 0,35

Wij zenden u gaarne onze geïllustreerde prijscurant.

Goede
dingen

BIJENHUIS WAGENINGEN

TELEFOON 0 8370—2863 — GIRO 823276

Alles op het gebied der BIJENTEELT kunnen wij U leveren voor de laagste prijzen. Onze uitvoerige prijslijst staat vermeld in het maart no. van het maandblad. Hierin komen nog een paar prijswijzigingen n.l. Beroker, blaasbalg met schutmantel f 7,—; Allay's Trap (zwermvanger) f 5,25. Onze uitvoerige prijscurant wordt gaarne op aanvraag toegezonden.

BIJENSTAND

H. T. VAN DAM & Zn.

JUBBEGA (Fr.)

TEL. 05165 - 382

Wij leveren onder volle garantie

PRIMA BIJENVOLKEN

op zes ramen met 5 ramen broed en voldoende voer. Ook in kasten en korven. Rassen: Carnica, Holl. en Italiaanse bijen.

BIJENPARK BRULLEMAN BREUKELN
Zandpad 42 a, tel. 0 3462 - 303.

Het speciale adres voor bijenvolken

SPEURBIJTJES

TE KOOP GEVRAAGD: elk kwantum honing. Contante betaling. Brieven aan Bijenstand, H. T. van Dam & Zn., Jubbega Fr., Tel. 0 5165-382.

TE KOOP: 11 spaarkasten en 7 simplexkasten (dubbele broedkamer), in zeer goede staat en compleet met voerbakken, reisraam, reisbeugels enz., desgewenst met ramen. Instituut Veredeling Tuinbouwgewassen, Dr. Mansholtlaan 15, Wageningen.

GEVRAAGD: Koolzaad en Fruitbloesmhoning. Aanbiedingen met prijs, hoeveelheid en monster aan: Feeka Handels-onderneming, Achterdijk 26, Bunnik.

TE KOOP: 3 bijenkasten, 22 grote ramen, 23 honingramen, 1 pijp. Alles één koop. Teunissen, Arnhemsestraatweg 61 a, Rheden.

GEVRAAGD: Alle soorten Bijenhoning. (Hoge prijzen) Ruwe- en zuivere bijenwas en Propolis. Honing- & Waszemerij, annex Kaarsen-Industrie, „ARKADIA“, Lochem. Telefoon 06730-1827.

AANGEBOODEN: vierraams honingslinger f 25,-. Kerklaan 141, Rijswijk Z.H.

TE KOOP AANGEBOODEN: prima bijenvolken in korven en kasten, 10-, 6- en 5-raams. Tevens nog enkele zwermen, in prijzen van f 15,- tot f 55,-. „De Bijenkorf“, Faas Eliaslaan 10, Baarn, tel. 0 2954-4266.

TE KOOP AANGEBOODEN: gebruikte bijenkasten met alle onderdelen, bijenpijpen, berokers, ontzegelmessen en vorken, gaatjesapparaten. (Honingbussen 2½ kg a f 0.80 per stuk.) „De Bijenkorf“, Faas Eliaslaan 10, Baarn.

TE KOOP GEVRAAGD: Tegen goede prijzen: koolzaad- en klaverhoning. Wij komen de honing bij U aan huis afhalen tegen contante betaling. Aanbiedingen met prijs aan: Bijenstand „De Bijenkorf“, Faas Eliaslaan 10, Baarn. Tel. 0 2954-4266.

TE KOOP GEVRAAGD: alle soorten bijenvolken, lege 6-raams kastjes, honingslingers, lege korven, observatie-kasten. Alles aan huis afgehaald. Betaling contant. Bijenstand „De Bijenkorf“, Baarn. Faas Eliaslaan 10. Tel. 0 2954-4266.

W. v. t. LAND - Koopt a contant - Tegen de hoogste prijzen: ruwe was en ruwe honing, tevens verkrijgbaar alle inkkers-artikelen. Honingzemerij, Tel. 2607, Barneveld.

TE KOOP: 2 kastvolken. Diverse artikelen, w.o. demonstratiekastje. H. Hijntink, Sterrebooslaan 14, Driebergen.

TE KOOP: prima bijenvolken op zes ramen, in Simplexkasten en korven. Alles onder volle garantie. Het vanouds bekende adres. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a. Tel. 03462-303.

GEVRAAGD: koolzaadhoning, fust beschikbaar. betaling contant. Het adres om zaken mee te doen. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303.

TE KOOP: alles wat voor en bij een bij nodig is. Simplex kasten enkel- en dubbelwandig, Spaarkasten en V.S.-kasten, alle in prima staat met ramen en rooster. Uitgeb. broed en honingramen, ramen, bijenkappen, slingers, observatiekasten enz. Nieuwe zesraamskastjes met ramen f 7,—. Bijenpark Brulleman, Breukelen, Zandpad 42a. Tel. 03462-303. Vanouds bekend.

TE KOOP: gebruikte bijenkorven zonder gebreken, nieuwe zwermklepsen, vlechtriet, enz. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303.

GEVRAAGD: bijenvolken in kasten en korven, worden tegen contante betaling aan huis afgehaald. Het vanouds bekende adres om zaken mee te doen. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303.

TE KOOP: fruit honing f 2,45, klaverhoning f 2,40, lindehoning f 2,45 per kg. Bij afname van 25 kg. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303.

TE KOOP: zuivere bijenwas, prachtig goudgeel van kleur. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303.

GEVRAAGD: ruwe bijenwas, en verder alles wat voor en bij een bij nodig is. Bijenpark Brulleman, Breukelen. Tel. 03462-303.